

На основу члана IV 4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 64. сједници Представничког дома, одржаној 13. и 26. марта 2014. године, и на 37. сједници Дома народа, одржаној 29. априла 2014. године, усвојила је

ЗАКОН

О ПРОГРАМУ ЗАШТИТЕ СВЈЕДОКА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 1. **(Циљ закона)**

Циљ овог закона је да обезбиједи ефикасну заштиту свједоцима прије, током и након кривичног поступка, како би се свједоцима омогућило слободно и отворено свједочење у кривичним поступцима пред Судом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд БиХ).

Члан 2. **(Значење израза)**

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење:

- а) "свједок" је лице без чијег свједочења нема изгледа да се у кривичном поступку истраже и утврде чињенице или утврди боравиште осумњиченог лица, или без чијег свједочења би то било знатно отежано;
- б) "блиско лице" укључује чланове породице и друга лица у блиској вези са свједоком;
- ц) "мјере заштите" су све појединачне непроцедуралне мјере чија је сврха заштита свједока и блиског лица од застрашивања, напада или било каквих опасних последица због његове одлуке да свједочи, односно сарађује са органима правде;
- д) "програм заштите свједока" (у даљем тексту: програм) јесте скуп појединачних мјера заштите које су прописане овим законом, а које Одјељење за заштиту свједока Државне агенције за истраге и заштиту (у даљем тексту: Одјељење) предузима за заштиту живота, здравља, слободе, физичког интегритета или имовине лица која су укључена у програм;
- е) "Комисија за примјену програма" је тијело прописано овим законом, овлашћено за доношење одлуке о укључивању, прекиду, продужетку и завршетку програма, као и за обављање других радњи прописаних овим законом;
- ф) "хитне мјере" су привремене мјере заштите и подршке дефинисане овим законом, а које предузима Одјељење до доношења одлуке о примјени програма, односно до закључења споразума о програму заштите;
- г) "Одјељење" је специјализована самостална организациона јединица Државне агенције за истраге и заштиту (у даљем тексту: СИПА).

Члан 3.
(Област примјене)

(1) Програм се може примијенити када се доказује неко од сљедећих кривичних дјела:

- а) против интегритета Босне и Херцеговине;
- б) против човјечности и вриједности заштићених међународним правом;
- ц) тероризма;
- д) која се врше на организован начин (организовани криминал);
- е) за која се по закону може изрећи казна у трајању од пет година или тежа казна.

(2) Свједоку се може обезбиједити заштита уз његов пристанак, а у складу са овим законом, ако се он, члан његове породице или блиско лице суочава са озбиљном опасношћу по живот, здравље, слободу и имовину, а због своје намјере да свједочи.

(3) Свједоку се може обезбиједити заштита у складу са одредбама овог закона ако се опасност уочи након окончања кривичног поступка, те ако је опасност последица чињенице да је то лице свједочило у току поступка.

(4) У складу са овим законом, мјере заштите могу се обуставити ако у периоду одобравања заштите није био испуњен или је накнадно престао да важи неки од услова из ст. (2) и (3) овог члана. Обустављање кривичног поступка не значи аутоматски и обустављање мјера заштите свједока, ако опасност и даље постоји.

Члан 4.
(Комисија за примјену програма)

(1) Одлуку о примјени, прекиду, продужетку и завршетку програма заштите доноси Комисија за примјену програма заштите (у даљем тексту: Комисија). Комисија је овлашћена за обављање и других радњи у складу с овим законом.

(2) Комисију чине: судија Кривичног вијећа Суда БиХ, тужилац Тужилаштва БиХ и начелник Одјељења за заштиту свједока (у даљем тексту: начелник Одјељења).

(3) Члана Комисије предлаже руководиоца органа.

(4) Судија Кривичног вијећа Суда БиХ је предсједник Комисије по службеној дужности.

(5) Чланови Комисије именују се на мандат од пет година, уз могућност поновног именовања.

(6) Административно-техничке послове за потребе Комисије обавља Одјељење.

(7) Комисију именује Савјет министара Босне и Херцеговине, на предлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство безбједности).

(8) Министарство безбједности ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона покренути поступке за конституисање Комисије и њено потврђивање у Савјету министара Босне и Херцеговине.

(9) Чланови Комисије неће бити посебно плаћени за свој рад у Комисији.

Члан 5. (Престанак чланства у Комисији)

(1) Чланство у Комисији престаје:

- а) истеком мандата на које је члан именован;
- б) на лични захтјев члана;
- ц) ако члану престане функција или радни однос који је био основ за његово именовање у Комисију;
- д) због одавања тајног податка у вези са радом Комисије, или губитка дозволе за приступ тајним подацима;
- е) ако се у свом раду не придржава прописа који се односе на примјену програма;
- ф) због трајне спријечености да обавља посао.

(2) Одлуку о престанку чланства у Комисији доноси Савјет министара Босне и Херцеговине на предлог Комисије.

Члан 6. (Рад Комисије)

(1) Радом Комисије руководи предсједник Комисије.

(2) Комисија је независна у свом раду и одлучује на сједници једногласно.

(3) Комисија доноси свој пословник у року од 30 дана од дана конституисања.

(4) Рад и акти Комисије сматрају се повјерљивим и као такви морају бити означени.

(5) Комисија је задужена за доношење:

- а) одлуке о примјени програма;
- б) одлуке о прекиду програма;
- ц) одлуке о продужетку програма;
- д) одлуке о завршетку програма;

е) одлуке о примјени мјера заштите и сагласности на споразум о примјени програма.

Члан 7. **(Одјељење за заштиту свједока)**

(1) Одјељење организује и реализује програм, те организује и спроводи хитне мјере заштите, склапа оперативне споразуме и одговара за њихову примјену.

(2) Сви органи управе и јавне установе Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине дужни су да пруже помоћ Одјељењу и да на његово тражење изврше радње из своје надлежности, а које су потребне за предузимање мјера из овог закона.

(3) Одлуке Одјељења које могу утицати на извршење притвора, извршење кривичних санкција, или било какву другу мјеру која са собом повлачи лишавање слободе могу бити донесене уз претходно обављене консултације са руководиоцем дате институције.

(4) Одјељење доноси одлуке и спроводи мјере које се одређују у вези са свједоцима - странцима у Босни и Херцеговини, у складу са преузетим правима и обавезама из мултилатералних и билатералних споразума.

(5) У складу са преузетим правима и обавезама из мултилатералних и билатералних споразума закључених између Босне и Херцеговине и других држава, Одјељење може закључити оперативне споразуме и протоколе са органима управе и институцијама других држава које су надлежне за примјену споразума у вези са програмом заштите свједока.

(6) Одјељење извршава задатке повезане са програмом, легитимирани овим законом, подстиче сарадњу и размјену информација са извршним, правосудним и другим органима у Босни и Херцеговини, као и са страним властима и међународним организацијама одговорним за заштиту свједока.

Члан 8. **(Поступак за примјену програма)**

(1) Одлуку о примјени програма доноси Комисија на образложени захтјев за примјену програма (у даљем тексту: захтјев) главног тужиоца Тужилаштва Босне и Херцеговине (у даљем тексту: главни тужилац) или предсједник Суда БиХ.

(2) Иницијативу за подношење захтјева главном тужиоцу или предсједнику Суда БиХ могу дати: надлежни судија који поступа у предмету, руководилац казнено-поправне институције, овлашћени бранилац, тужилац, полицијски одјел задужен за истрагу и свједок или блиско лице.

(3) Главни тужилац или предсједник Суда БиХ ће у року од пет дана од дана пријема иницијативе одлучити о поднесеној иницијативи, те Комисији упутити захтјев за укључивање свједока у програм.

(4) Захтјев за примјену програма мора садржавати:

- а) детаљне податке о свједоку и блиским лицима за које се предлаже примјена програма;
- б) опис и назив кривичног дјела и процјену постојећих доказа;
- ц) опис околности које указују да постоји стварна и озбиљна опасност за лица за које се предлаже примјена програма;
- д) друге податке који су значајни за примјену програма.

(5) Предсједник Комисије дужан је да одмах по пријему захтјева од главног тужиоца или предсједника Суда БиХ, а најкасније у року од пет дана, сазове сједницу Комисије. Комисија може од главног тужиоца или предсједника Суда БиХ затражити да допуни захтјев подацима који су значајни за примјену програма. Комисија одлучује о захтјеву најкасније у року од 20 дана од дана подношења захтјева или допуњеног захтјева и о својој одлуци одмах обавјештава главног тужиоца или предсједника Суда БиХ и Одјељење.

(6) Прије одлуке о укључивању у програм, Комисија ће консултовати Одјељење и затражити мишљење Одјељења које ће садржавати процјену опасности која пријети свједоку и/или блиским лицима, психолошку и процјену њиховог здравственог стања, предложене мјере заштите као и њихово трајање, те генералне трошкове неопходне за спровођење мјера заштите.

Члан 9.

(Споразум о примјени програма)

(1) Када Комисија донесе одлуку о примјени програма, овластиће начелника Одјељења да са свједоком и њему блиском лицу закључи споразум о примјени програма (у даљем тексту: споразум).

(2) Споразум из става (1) овог члана садржи сљедеће елементе:

- а) називе споразумних страна;
- б) изјаву свједока, односно блиског лица о добровољном укључивању у програм;
- ц) изјаву да су подаци наведени у Упитнику о личним подацима, имовинским приликама и обавезама и другим подацима (у даљем тексту: Упитник) истинити и да у случају давања неистинитих података програм може бити прекинут;
- д) изјаву да је лице укључено у програм упознато са споразумом и да разумије његов садржај;
- е) обавезе споразумних страна;

- ф) вријеме трајања програма;
- г) клаузулу да је споразум сачињен у једном примјерку и да се чува у Одјељењу;
- х) остале податке од значаја за примјену програма;
- и) потписе споразумних страна и датум закључења споразума;
- ј) клаузулу да обавезе произашле из споразума не могу бити предмет грађанског или другог судског спора.

(3) Прије закључења споразума Комисија даје сагласност на текст споразума.

(4) Примјена програма почиње даном закључења споразума.

(5) Директор СИПА-е ће, на основу препоруке начелника Одјељења, прописати одредбе о садржају споразума у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

(6) Прије закључења споразума свједок, односно њему блиско лице попуњава упитник. Садржај упитника ће, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, прописати директор СИПА-е на предлог начелника Одјељења.

Члан 10. **(Мјере заштите)**

(1) Мјере којима се обезбјеђује заштита свједока, односно блиског лица су:

- а) мјера физичке и техничке заштите лица и имовине;
- б) мјера премјештања;
- ц) мјера прикривања идентитета и података о власништву;
- д) мјера промјене идентитета.

(2) Начелник Одјељења самостално одлучује о врсти и трајању мјере наведене у ставу (1) тачка а) овог члана. У случају да се свједок налази у притвору или на издржавању кривичне санкције, мјере заштите из тачке а) овог члана биће спроведене у сарадњи са управом казнено-поправне институције или затворског система.

(3) Ако начелник Одјељења сматра да је потребно примијенити мјере заштите наведене у ставу (1) тач. б), ц) и д) овог члана, поднијеће Комисији захтјев за одобравање и примјену ових мјера. Комисија ће одлучити о овом захтјеву у року од седам дана. У случају да се свједок налази у притвору или на издржавању кривичне санкције, мјере заштите из става (1) тач. б), ц) и д) овог члана, биће спроведене у сарадњи са управом казнено-поправне институције или затворског система.

(4) Једна или више мјера заштите може се примијенити истовремено, а спроводиће их Одјељење.

(5) Одјељење ће најмање једном годишње вршити анализу предузетих мјера заштите и у складу са процјеном примјењивати одговарајуће мјере.

Члан 11.
(Опис мјера заштите)

(1) Мјера физичке и техничке заштите лица и имовине састоји се у спречавању угрожавања живота, здравља, физичког интегритета, слободе или имовине свједока односно њему блиског лица, употребом физичко-техничких мјера.

(2) Мјера премјештања свједока, односно њему блиског лица, састоји се у привременом или трајном пресељењу из мјеста његовог пребивалишта или боравишта у друго мјесто у Босни и Херцеговини или иностранству.

(3) Мјера прикривања идентитета свједока и блиских лица, као и података о њиховом власништву обухвата израду и употребу личних докумената и докумената о имовини свједока, односно њему блиског лица у којима су привремено промијењени његови изворни подаци.

(4) Мјера промјене идентитета састоји се у измјени дијела или свих личних података свједока, односно њему блиског лица, с тим што ова мјера може подразумијевати и одређену промјену његових физичких карактеристика.

(5) Ближе одредбе о правилима, процедурама и начину примјене мјера заштите утврдиће директор СИПА-е на предлог начелника Одјељења у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 12.
(Пружање помоћи)

(1) Одјељење ће свједоку, односно њему блиском лицу у току примјене мјера заштите пружити потребну економску, правну, медицинску, психолошку и социјалну помоћ до тренутка његовог осамостаљења.

(2) Помоћ из става (1) овог члана не може бити већа од износа који је неопходан за покривање животних трошкова и укључења у нову друштвену средину.

Члан 13.
(Хитне мјере)

(1) Мјере из члана 10. став (1) тач. а), б) и ц), овог закона могу се примијенити као хитне мјере.

(2) Хитне мјере спроводи Одјељење.

Члан 14.
(Спровођење хитних мјера)

(1) Ако главни тужилац или предсједник Суда БиХ, по пријему иницијативе из члана 8. став (2) овог закона, процијени да живот, здравље или физички интегритет, слобода или имовина свједока, односно њему блиског лица, могу бити одмах изложени стварној и озбиљној опасности која не може бити отклоњена одговарајућим мјерама заштите коју полиција пружа грађанима, поднијеће захтјев Одјељењу ради примјене хитних мјера. У одсуству главног тужиоца, односно предсједника Суда БиХ, и када степен опасности захтијева хитност поступања, захтјев за примјену хитних мјера може поднијети и поступајући тужилац или надлежни судија који поступа по предмету.

(2) Одлуку о врсти и примјени хитних мјера доноси начелник Одјељења у року од 24 сата од пријема захтјева.

(3) Прије примјене хитних мјера, начелник Одјељења ће прибавити писмену сагласност свједока и блиског лица.

(4) Хитне мјере се примјењују до потписивања споразума. У случају да Комисија одбије захтјев за укључивање у програм, хитне мјере ће престати да се примјењују.

Члан 15.
(Повјерљивост и обрада података)

(1) Одјељење врши обраду личних података који се односе на свједока и блиско лице, те води евиденцију личних и других података за чију је обраду овлашћен овим законом.

(2) Назив и садржај евиденција из става (1) овог члана детаљније се уређује подзаконским актом који доноси руководица СИПА-е у складу са овим законом и Законом о заштити личних података ("Службени гласник БиХ", бр. 49/06, 76/11 и 89/11).

(3) Одлуке и мјере донесене у складу с одредбама овог закона документују се и похрањују у списе. Списи, који су повјерљиве природе и који нису дио истражног списка, чува Одјељење. На захтјев Тужилаштва Босне и Херцеговине односно Суда БиХ, наведени списи могу се дати на увид. Особље у Тужилаштву Босне и Херцеговине, Суду БиХ и Одјељењу обавезно је да обезбиједи информације везане за заштиту свједока у кривичним поступцима у складу са општим принципима Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09 и 93/09).

Члан 16.
(Заштита личних података)

(1) Информације до којих у току обављања својих дужности дође лице које обавља службене дужности, а у вези са мјерама за заштиту свједока сматрају се тајним подацима у складу са Законом о заштити тајних података ("Службене гласник БиХ", бр. 54/05 и 12/09).

(2) Лице или јавна служба укључена у заштиту свједока не смије без овлашћења открити било какве информације везане за неког свједока или лице из члана 2. ст. (1), (2) и (3) овог закона, или везане за било коју заштитну мјеру која може бити позната, укључујући и период након обустављања заштите свједока као и након раскида његовог уговора о запослењу.

(3) Приликом преноса и размјене података између органа и институција не смије бити никаквих последица по заштиту свједока.

(4) Органи и институције без одгађања обавјештавају Одјељење о сваком захтјеву за откривање заштићених података или података које они назначе.

(5) С циљем заштите живота, здравља, слободе и имовине заштићеног свједока, сви подаци и информације о лицима укљученим у програм, као и подаци и информације о особљу и активностима Одјељења су повјерљиви.

(6) У случају да се мјера из члана 10. става (1) овог закона не може спровести другачије, у обављању послова из своје надлежности Одјељење може прикрити прави идентитет својих запосленика као и власништво над предметима које користи за извођење одређених мјера.

Члан 17.
(Израда и употреба докумената са измијењеним подацима)

(1) Органи управе, јавне установе и друге институције које обављају јавне послове, на захтјев Одјељења и у складу са подацима које им прослиједи Одјељење, у корист лица укључених у програм, издају или привремено мијењају потврде или друге документе неопходне за давање или одржавање прикривеног идентитета и података о власништву, као и промијењеног идентитета, те могу располагати овако измијењеним подацима.

(2) Лице укључено у програм може учествовати у правним пословима користећи прикривени или промијењени идентитет. За закључење правних послова који могу имати утицај на трећа лица, лице укључено у програм може употријебити исправу из става (1) овог члана само уз претходну сагласност Одјељења. Ако Одјељење не одобри

закључење правног посла, лице укључено у програм може, уз сагласност Одјељења, одредити пуномоћника који ће у његово име закључити те послове. Одјељење је дужно да обезбиједи да лице укључено у програм буде доступно у сврху обављања правних послова.

(3) Одредбе става (1) овог члана примјењују се и на запослене у Одјељењу, ако је то неопходно за извршавање њихових задатака, о чему одлучује начелник Одјељења.

(4) Након промјене идентитета, Одјељење одобрава и надзире приступ изворним подацима о идентитету свједока и блиских лица укључених у програм и води рачуна о свим статусним и другим правима и обавезама које су у вези са изворним идентитетом свједока и блиских лица.

(5) Органи управе, јавне установе и друге институције надлежне за вођење евиденција и издавање докумената и исправа дужни су да у евиденцију о изворним подацима о лицу укљученом у програм унесу забиљешку да се без сагласности Одјељења не може обавити било која радња која се тиче изворног, прикривеног или промијењеног идентитета свједока или блиског лица.

(6) Органи управе, јавне установе и друге институције дужни су да обавјештавају Одјељење о свим случајевима неовлашћеног приступа евиденцијама с циљем сазнавања прикривеног, промијењеног или изворног идентитета свједока и блиског лица.

(7) Органи управе, јавне установе и друге институције надлежне за вођење евиденција и издавање докумената и исправа дужне су да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона донесу проведбене прописе о начину и поступку издавања докумената из ст. (1) и (3) овог члана.

(8) Оригиналне исправе изворног идентитета и документи лица укључених у програм чувају се у Одјељењу.

Члан 18. **(Престанак и прекид програма)**

(1) Програм престаје:

- а) истеком времена примјене програма предвиђеног споразумом;
- б) смрћу лица укљученог у програм;
- ц) ако више не постоје ваљани разлози за примјену програма.

(2) Програм се прекида:

- а) ако се лице укључено у програм одрекне програма;
- б) ако лице укључено у програм не испуни обавезе предвиђене споразумом;

ц) ако током примјене програма буде покренут кривични поступак против лица укљученог у програм за кривично дјело које доводи у питање оправданост примјене Програма и

д) ако лице укључено у Програм наведе неистините податке у Упитнику или поднесе неистините информације Тужилаштву Босне и Херцеговине, Суду БиХ или Одјељењу.

(3) Комисија доноси одлуку о престанку и прекиду примјене програма на предлог начелника Одјељења, главног тужиоца, предсједника Суда БиХ или свједока, односно блиског лица.

Члан 19.

(Потраживања/захтјеви према трећим странама)

(1) Мјере из чл. 10. и 13. овог закона предузете у складу са овим законом не утичу на потраживања лица укљученог у програм према трећим странама.

(2) С циљем остваривања својих права, лице укључено у програм може именовати пуномоћника који ће га заступати уз претходну сагласност Одјељења.

(3) У случају да лице укључено у програм има потраживања према јавним службама, Одјељење обавјештава ове службе и доставља податке релевантне за доношење одлуке о потраживању.

Члан 20.

(Потраживања трећих страна)

На потраживања трећих страна од свједока, односно блиског лица под заштитом не утичу мјере предузете у складу с овим законом. Свједок, односно блиско лице, које је у поступку доношења Одлуке о укључивању или се налази у програму заштите, дужно је да о овим потраживањима обавијести Одјељење.

Члан 21.

(Додатна средства која додјељује Одјељење)

Одјељење може додијелити додатна средства само ако је то неопходно за заштиту и адекватну помоћ за свједока, односно блиског лица. Поврат додатних средстава врши се само у случају да су она одобрена на основу намјерно достављене неистините информације.

Члан 22.
(Заштита свједока у другим судским поступцима)

(1) Свједок и блиско лице које је учествовало у правним пословима, до добијања промијењеног идентета по основу програма свједока, даје информације само о свом изворном идентитету.

(2) Свједок, односно блиско лице укључено у програм које треба да буде испитано у оквиру неког другог поступка након добијања новог идентитета даје информације само о свом новом (промијењеном) идентитету, о чему је дужан да без одгађања обавијести Одјељење.

Члан 23.
(Међународна сарадња)

(1) Међународна сарадња у примјени програма остварује се на основу права и обавеза које је Босна и Херцеговина преузела закључивањем мултилатералних и билатералних споразума, те на основу узајамности и потписаног оперативног споразума.

(2) Под условима из става (1) овог члана Одјељење:

- а) подноси молбу другој држави за прихват свједока, односно блиских лица, те примјену мјера предвиђених овим законом;
- б) поступа по молби друге државе за прихват заштићеног лица и примјену мјера заштите у Босни и Херцеговини.

(3) Страни држављанин којем се у складу са одредбама става (1) овог члана обезбјеђује заштита може бити протјеран из Босне и Херцеговине само уз одобрење Одјељења.

(4) Одјељење без одгађања обавјештава надлежне органе о почетку и обустављању програма за страног држављанина.

Члан 24.
(Подношење извјештаја Комисије и Одјељења)

(1) Комисија подноси годишњи извјештај о раду о генералним активностима Савјету министара Босне и Херцеговине.

(2) Одјељење подноси годишњи извјештај о раду о генералним активностима Одјељења директору СИПА-е и министру безбједности Босне и Херцеговине.

(3) Одјељење доставља извјештај о раду Комисији свака три мјесеца.

Члан 25.
(Финансирање)

(1) Средства за спровођење овог закона обезбјеђују се Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, а на предлог СИПА-е.

(2) Начелник Одјелења планира годишња средства за спровођење програма заштите и хитних мјера и доставља их директору СИПА-е.

(3) Начелник Одјелења одговоран је за одобрена средства за спровођење програма заштите и хитних мјера, о чему доставља годишњи финансијски извјештај директору СИПА-е.

(4) Директор СИПА-е, уз прибављено мишљење министра безбједности Босне и Херцеговине, доноси проведбене прописе о начину коришћења средстава из става (1) овог члана, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 27.
(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о програму заштите свједока у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 29/04).

Члан 28.
(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број: 01,02-02-1-20/13
29. априла 2014. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

др Милорад Живковић

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

др Драган Човић